

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 2.Pf.20.257/2023/4.

A felperes:

felperes, felperes címe

A felperes képviselője:

Dr. Bodolai László ügyvéd, ügyvéd címe

Az I. rendű alperes:

I.r. alperes, I.r. alperes címe

Az I. rendű alperes képviselője:

Nagy János Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe, ügyintéző dr. Nagy János ügyvéd

Az II. rendű alperes:

II.r. alperes, II.r. alperes címe

Az II. rendű alperes képviselője:

Balsai Ügyvédi Iroda, ügyvéd címe, ügyintéző: dr. ifj. Balsai István ügyvéd

A per tárgya: személyiségi jog megsértése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 65.P.20.644/2022/23.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, a II. rendű alperessel szembeni keresetet elutasítja és mellőzi a II. rendű alperes perköltség fizetésére kötelezését.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felek a fellebbezési eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

Kötelezi felperest, hogy fizessen meg az államnak e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül 84.000 (nyolcvannégyezer) forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája javára.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az államnak e határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül 56.000 (ötvenhatezer) forint fellebbezési illetéket az állami adó- és vámhatóság fenti számú illetékbevételi számlája javára.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az I. rendű alperes jogelődje kiadásában megjelent portál1 2018. március 7-i cikkében a „cikk címe” címmel megjelent írásban arról tájékoztatták az olvasókat, hogy a felperes környezetet szennyező hobbija, a repülés, az elmúlt években több, mint 20 millió forintba, valamint a magánpilóta és a kereskedelmi célú repülési engedélyei is többmillió forintba kerültek a számára.

Az I. rendű alperes jogelődjének lapja, a portál2 2018. március 8-án „cikk címe3” című cikkben arról számolt be, hogy parlamenti ülések helyett inkább milliókba kerülő luxushobbiját, a repülést gyakorolja a felperes. A cikk állítása szerint a felperes szórakozására egy magyar átlagbértnek megfelelő összeget fizetett ki, csak azért, hogy egy órát repülhessen. Az írás szerint a felperes méregdrága és környezetszennyező hobbija körülbelül 17,5 millió forintba kerül a 350 óra repülés alapján számítottn.

A portál2 portálon 2018. március 19-én megjelent harmadik írás, „cikk címe2” címen a felperes „luxushobbijáról” számolt be azt közölve, hogy 20 millió forintot repült el a felperes, akivel szemben emiatt a parlamentben vagyonynyilatkozati eljárást kezdeményeznek.

A II. rendű alperes által megjelentetett portál3 portálon 2018. március 7. napján megjelent „cikk címe4” című írásában az közölte, hogy a felperes a havi magyar átlagbérnek megfelelő összeget is kifizet azért, hogy egy órára kibéreljen egy magánrepülőt és az elmúlt években több, mint 20 millió forintot költött nem mindennapi luxushobbijára. Az írás közölte azt is, hogy 17,5 millió forintot a felperes a repülési órái után, valamint a magánpilóta és a kereskedelmi célú repülési engedélyei megszerzéséért is több millió forintot (1,5-2 és 2 millió) fizetett ki.

[2] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az I. rendű alperes azzal sértette meg a jóhírnévhez való jogát, hogy a portál1 elnevezésű internetes lapban 2018. március 7. napján „cikk címe” címmel közölt írásában valótlanul híresztelte, hogy több tízmilliókat költ a luxushobbijára, továbbá megalapozatlanul híresztelte, hogy az elmúlt években több mint húszmillió forintot költött a szórakozására; a cég2 internetes lapban 2018. március 19. napján „cikk címe2” című cikkben valótlanul híresztelte, hogy felperes 20 millió forintot repült el; továbbá a cég2 elnevezésű internetes lapban 2018. március 8. napján „cikk címe3” című cikkben valótlanul híresztelte, hogy egy magyar átlagbérnek megfelelő összeget fizetett ki csak azért, hogy egyetlen egy órát repülhessen az egyik legkorszerűbb kétmotorossal, és valótlanul keltette azt a hamis látszatot, hogy 17,5 millió forintot költött hobbiként sportrepülésre.

Kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az II. rendű alperes azzal sértette meg a jóhírnévhez való jogát, hogy portál3 internetes lapban 2018. március 7. napján „cikk címe4” című cikkben valótlanul híresztelte, hogy az elmúlt években több mint húszmillió forintot költött sportrepülés hobbijára.

Kérte az I. és II. rendű alperesek eltiltását a további jogsértésektől, valamint arra kötelezésüket, hogy elégtételt adó közleményként tegye közzé az I. rendű alperes a portál1, illetve a portál2 portál főoldalán, míg a II. rendű alperes a portál3 internetes portál főoldalán 24 óra időtartamra az ítéletnek az adott írásra vonatkozó jogsértést megállapító rendelkezését, és a sérelmezett cikkek linkjeit, amelyekről elérhetően az írásokban, a cikkek címei alatt, a leadék felett az ítélet rendelkező részét tegye közzé mindaddig, míg a cikkek elérhetők, de minimum 30 napig.

Kérte továbbá kötelezni az I. rendű alperest 800.000 forint, a II. rendű alperest pedig 400.000 forint sérelemdíj megfizetésére a jogsértések időpontjától számított késedelmi kamattal terheltén.

[3] Az I. rendű alperes a felperes keresetének elutasítását kérte módosított ellenkérelmében. Arra hivatkozott, hogy vékony ténybeli alapon álló véleményt, kritikát fogalmazott meg a felperes drága hobbijával kapcsolatban. Másodlagosan az elégtételt adó közlemény megjelentetését legfeljebb 24 órában, míg a sérelemdíj összegét 300.000 forintban kérte megállapítani. Álláspontja szerint a személyiségi jogi jogsértés megállapításának nem automatikus következménye a sérelemdíj megítélése, mert a felperes csak az őt ért nem vagyoni sérelemért követelhet sérelemdíjat. Mivel a közszereplő felperes elismerten 5-5,5 millió forintot költ luxusnak minősülő, környezetszennyező hobbijára, így túrnie kell az ezzel kapcsolatos kritikát, és a luxushobbi minősítést. A repülési hobbi költsége

vonatkozásában megjelölt 17-20 milliós összeg pedig lényegtelen tévedésnek tekinthető álláspontja szerint.

[4] A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy az írásban a milliárdos hobbi szóhasználat nem jelenik meg, mert milliós nagyságrendűként írta le a felperes hobbiját. Ez a pontatlanság a hobbi költségessége mértékében való tévedés, amely önmagában nem alapozza meg a jóhírnévsértést, mert az összeg téves megjelölése nem sértő jellegű értékítélet. Álláspontja szerint a közszereplő felperesnek a költséges és környezetet károsító hobbjára miatti vékony ténybeli alappal bíró kritikát túrnie kell, ugyanis a luxushobbi kitétel véleménynyilvánításnak minősül.

A sérelemdíjra vonatkozó igény körében azt adta elő, hogy a felperes majd 4 évig nem kifogásolta az alperesi írást, ezért abból semmiféle hátránya nem származott, arra vonatkozóan még tényállítást sem tett.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az I. és II. rendű alperes megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát az alábbiakban részletezett cikkeikben közölt valótlan állításaik híresztelésével:

Az I. rendű alperes jogelődje a portál1 elnevezésű internetes lapban 2018. március 7. napján „cikk címe” címmel közölt írásában (amely elérhető <https://portál1/link>) valótlanul híresztelte, hogy felperes több tízmilliókat költ a luxushobbjára, továbbá megalapozatlanul híresztelte, hogy felperes az elmúlt években több, mint húszmillió forintot költött a szórakozására. I. rendű alperes jogelődje a portál2 elnevezésű internetes lapban 2018. március 19. napján „cikk címe2” című cikkben (amely elérhető: <https://portál2/link2>) valótlanul híresztelte, hogy felperes 20 millió forintot repült el. Továbbá az I. rendű alperesi jogelőd szintén a portál2 elnevezésű internetes lapban 2018. március 8. napján „cikk címe3” című cikkben (amely elérhető: <https://portál2/link3>) valótlanul híresztelte, hogy felperes volt, hogy egy magyar átlagbérnek megfelelő összeget fizetett ki csak azért, hogy egyetlen egy órát repülhessen az egyik legkorszerűbb kétmotorossal, és valótlanul híresztelte, hogy felperes 17,5 millió forintot költött hobbiként sportrepülésre, hobbjára neki ennyibe került.

A II. rendű alperes a kiadásában megjelenő portál3 elnevezésű internetes lapban 2018. március 7. napján „cikk címe4” című cikkben (amely elérhető: <https://link4>) valótlanul híresztelte, hogy felperes politikus az elmúlt években több mint húszmillió forintot költött sportrepülésre, mint hobbira.

A I. és II. rendű alperest a további jogsértéstől eltiltotta és kötelezte, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 8 napon belül tegyék közzé I. rendű alperes a portál1, illetve a portál2; II. rendű alperes a portál3 internetes oldalon a főoldalon 24 óra időtartamra a sérelmezett cikkeiket linkkel elérhetővé téve az ítélet jogsértést megállapító rendelkezésének I. rendű alperes a portál1-ra, a portál2-ra és a II. rendű alperes a portál3-ra vonatkozó részét, a cikkek elérhetőségi helyén is a cikkek címei alatt, a lead felett mindaddig, míg a cikkek elérhetők, minimum 30 napig, minden kijelentést az adott írásra vonatkozóan közölve.

Kötelezte továbbá az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 800.000 forint sérelemdíjat és ezen összeg után 2018. március 13. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző napon érvényes jegybanki kamatot, valamint 120.000 forint perköltséget.

Kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 400.000 forint sérelemdíjat és ezen összeg után 2018. március 7. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző napon érvényes jegybanki kamatot, valamint 60.000 forint perköltséget.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Kötelezte az I. rendű alperest, hogy 48.000, a II. rendű alperest, hogy 36.000 forint le nem rótt eljárási illetéket a Magyar Államnak, az állami adó- és vámhatóság által közzétett illetékbevételei számla javára az esedékesség napjáig fizessen be.

Határozatában ismertette a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló, 2010. CIV. törvény (Smtv.) 4. § (3) bekezdését, 10. §-át, 13. §-át, a 14. § (1) bekezdését, az Alaptörvény II. cikkét, VI. cikk (1) bekezdését, IX. cikk (4) bekezdését; a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. §-át, a 2:45. § (2) bekezdését, a 2:44. §-át és 2:52. §-át; a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 265. §-át, 278. §-át, 279. §-át; a Legfelsőbb Bíróság PK 12. és 14. számú állásfoglalásait.

Rögzítette, hogy a jelen per tárgyát a felperes repülési tevékenységének konkrét költségét ismertető közlések képezik, amelyek nem véleménynyilvánítások, hanem összességükben igazolható ténykijelentések. A felperes ezen tevékenységét a sajtó szabadon vizsgálhatta, amelyet a közszereplő felperesnek el kell tűnie. A sajtó véleménynyilvánítás szabadságának korlátja, hogy az csak való tényeken alapulhat, mert az alkotmányos védelem nem terjed ki a tények meghamisítására és ezeken alapuló hírnévrontó kritikai vélemény megfogalmazására.

Kifejtette, hogy nem tekinthető lényegtelen tévedésnek, ha a sajtószervek nagyságrendileg tévednek a felperes hobbija költségeinek bemutatásakor, mert már az írások címei is a felperes tevékenységét „luxushobbinak” minősítik. Az írások olyan színben tüntetik fel a felperest, mint aki környezetszennyező és az átlagemberek számára elérhetetlen költségű hobbitevékenységet végez, míg politikai tevékenysége során a szegényekért politizál, a környezetvédelemért áll ki és a korrupció ellen folytat küzdelmet. Álláspontja szerint a sajtó a cikkbeli kritikát akkor fogalmazhatja meg, ha a kritikája valós tényeken alapul.

Megállapította, hogy az írások a napilap lapban megjelent írásra alapozva a felperes egyesületi keretben végzett repülési tevékenységét torzítva és valótlan adatokkal mutatták be. Ugyanis a felperes több év alatt bár milliós nagyságrendű összegeket költött hobbijára, de nem 10 milliós, illetve 17,5 és 20 milliós nagyságrendű összeget, ahogy a cikkek azt tartalmazták.

Megállapította azt is, hogy az I. rendű alperes nem bizonyította a perben, hogy a felperes 10 milliós nagyságrendű összegeket költött volna magánrepülő bérletére, mert a felperes a repülési tevékenységét igazoltan egy sportegyesület keretein belül végezte. Erre tekintettel már az írás számításának kiinduló pontja is valótlan volt.

Kifejtette, hogy a II. rendű alperes nem bizonyította az írásának azon állítását, miszerint a felperes az elmúlt években több, mint 20 millió forintot költött sportrepülésre, mint hobbira. Az írás nagymértékű és nagyságrendi tévedése pedig nem alapozza meg az írásnak a 20 milliós költségre alapított véleményét, amelynek semmilyen ténybeli alapját nem igazolta a II. rendű alperes, ezért az olvasók nem kaptak valós képet a cikk alapján.

Kifejtette, hogy az I. és II. rendű alperesi jogelőd sajtószervek munkatársai nem a szakma szabályainak megfelelően jártak el, nem ellenőrizték állításaikat a felperes repülési tevékenysége tekintetében, hanem kritika nélkül átvették a napilap által közölt információkat. Kifejtette, hogy az alperesek az írásaik valótlan tartalmát nem korrigálták azzal, hogy bemutatták a felperes cáfolatát, mert az így keletkező ellentmondást a sajtószerveknek fel kellett volna oldani, adott esetben cikkeik korrigálásával, amit nem tettek meg.

Mindezek alapján objektív szankcióként az alpereseket eltiltotta a jövőbeni jogsértéstől, elégtételként pedig az ítélet jogsértést megállapító rendelkező részének közzétételét rendelte el a cikkeknel minimum 30 napig, valamint a főoldalon 24 órán át.

A sérelemdíj összegét a felperes keresetében írtak szerint állapította meg, az I. rendű alperes vonatkozásában három jogelőd cikk miatt, míg a II. rendű alperes vonatkozásában egy írás súlyosan jogsértő tartalma okán. Értékelte, hogy az írások ismételt és szándékos hírnévrontó közlések voltak, amelyek azt sulykolták az olvasóknak, hogy a felperes luxushobbit űz, amelyért több tízmillió forintot fizet ki. A valótlan állítások pedig negatív irányba torzították a felperesről a társadalomban kialakult képet, magyarázkodásra kényszerítették. Megállapította, hogy a felperesnek az igaztalan vádakkal szemben nehéz volt védekeznie. A luxushobbi költségeire vonatkozó valótlan közlések pedig alkalmasak arra, hogy a felperes politikusi élete, és szerepvállalása elnehezüljön, hitelét veszítse, amely körülmények bizonyítás nélkül is megállapíthatók voltak. Nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy az elévülési időn belül a felperes mikor fordult bírósághoz. A sérelemkozás kori érteken állapította meg sérelemdíjnak, a reparációt és büntetési funkciót is szolgáló összegét, az egyes alperesek jogsértéseinek súlya alapján, kamattal terhelt az egyes cikkek megjelenésének napjától.

A perköltség viseléséről a Pp. 80-83. §-ai alapján rendelkezett, és annak megfizetésére a pervesztes alpereseket kötelezte 2/3-1/3-ad arányban megosztva.

[6] Az I. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú ítéletet megváltoztatását, és a sérelemdíj összegének 100.000 forintra történő mérséklését kérte, vitatta továbbá a főoldalon történő elégtételt adó közlemény közzétételére vonatkozó kötelezést. A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pontjaira alapította.

Kifejtette, hogy a sérelemdíj mértéke rendkívüli módon eltúlzott, mert a perbeli közlések vonatkozásában korábban már más sajtóhírek is megjelentek, ezért a sérelmezett közlései a felperes társadalmi megítélésében érdemi változást már nem eredményezték. Hivatkozott továbbá arra, hogy a felperes a keresetét a cikk megjelenését követő 4 év elteltével terjesztette elő, ami ugyancsak azt igazolja, hogy a cikkek érdemi érdeksérelmet nem okoztak.

Hivatkozott a Kúria BH2016.9.241. számú eseti döntésére, miszerint a személyiségi jogi jogsértés megállapításának nem automatikus következménye a sérelemdíj megítélése, csak a személyiségi jogok megsértésével okozott nem vagyoni sérelmek kompenzálására szolgálhat. Álláspontja szerint a felperest pedig nem érte olyan sérelem, amelynek kompenzálására 800.000 forint összegű sérelemdíj lenne alkalmas.

Kifogásolta, hogy az ítélet jogsértést megállapító rendelkezését a főoldalon és a cikkek elérhetőségi helyén is köteles közzétenni, mert a hírportál főoldalán kizárólag a cikkek címe volt elérhető legfeljebb 24 óra időtartamban. Ezért legfeljebb arra kötelezhető, hogy a portálja főoldalán csak egy, az elégtétel adására vonatkozó felhívás, mint cím jelenjen meg, amely címre kattintással az eredeti cikk, és az abban elhelyezett közlemény elérhető.

[7] A II. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének rá vonatkozó rendelkezése megváltoztatását és a felperes vele szembeni keresetének elutasítását kérte.

Kifejtette, hogy a jelen ügy tényállása lényegi tartalmában tér el a Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.917/2018/3-II. számú ítéletében foglaltaktól, így annak jogi érvelése nem alkalmazható a jelen ügyben. Ugyanakkor álláspontja szerint a Fővárosi Ítéltábla

32.Pf.20.399/2019/5-II. számú jogerős ítéletében foglaltak relevánsak, mert a „luxus” kifejezés nem tényállítást, hanem értékelést, fejez ki az átlagolvasó számára a politikus felperes hobbjáról. Az a közügyekkel összefüggő véleménynyilvánítás fokozottabb védelme alatt áll, mert elegendő ténybeli alap támasztja alá: a felperes tényszerűen sportrepülőt vezet szabadidejében, ami nem olcsó, hanem milliós nagyságrendű kiadással járó sporttevékenység. A politikus felperesnek pedig ezt a kritikai véleményt, annak helytelenségétől függetlenül el kell viselnie, akkor is, ha a hobbjára nem pontosan olyan drága, mint ahogyan azt a cikk leírja.

Kifejtette, hogy a sportrepülés kiadásai a cikk kontextusában nem ténykijelentésnek, hanem a „luxus”, „méregdrága” kifejezések alapján véleménynek minősülnek, mert annak elegendő (vékony) ténybeli alapja az, hogy a felperes drága hobbit űz. Utalt arra is, hogy a felperes által kifogásolt közlések nem a magánszféráját érintik, hanem a közügyekkel összefüggő véleménynyilvánítások.

Előadta, hogy a felperes által sérelmezett közlés – még ha pontatlan is – nem hordoz sértő jelleget, mert az a felperes politikusi szerepvállalását nem nehezíti el, ugyanis a felperes hobbjára valóban költséges és a megítélésében nem az a lényeges szempont, hogy 5,5 millió vagy 20 millió forintot költött hobbjára egy adott időszakban. Kifejtette azt is, hogy a felperes személyes meghallgatása során előadott hátrányait nem értékelte az ítélet meghozatala során, arra vonatkozó indokolást az elsőfokú ítélet nem tartalmaz, csak rögzíti ezen tényállításokat. Álláspontja szerint azonban a felperes által előadottak nyilvánvalóan nem képesek befolyásolni 5 év elteltével a felperes társadalmi megítélését, az általa közzétett cikk nem hozza összefüggésbe a felperest a hobbjára kapcsán semmilyen jogszerűtlen magatartással, nem kelti azt a látszatot, hogy a hobbjának költségeire nincs igazolt forrása, csupán a hobbi költségeivel kapcsolatban pontatlanul fogalmaz. Erre tekintettel vitatta a sérelemdíj alkalmazását hivatkozva arra, hogy a körülmények bírói mérlegelése az adott esetben azt is eredményezheti, hogy a jogsértő nem kötelezhető sérelemdíj megfizetésére (BH 2016.9.241). Álláspontja szerint a felperes sérelemdíj iránti igénye még abban az esetben sem lenne alapos, amennyiben a bíróság megállapítaná a személyiségi joga megsértését, mert a kifogásolt közléssel kapcsolatban a felperest semmiféle nem vagyoni hátrány nem érte.

[8] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az I. és II. rendű alperesek fellebbezésének elutasítását kérte. Kifejtette, hogy a sérelemdíj mértéke mindkét alperes vonatkozásában igazodik a jogsértés súlyához, ismétlődő jellegéhez és a jogsértés sértettre és környezetre gyakorolt hatásához. A II. rendű alperes jogalapot támadó fellebbezése kapcsán azt adta elő, hogy a cikkben közölt összeg és a felperes által valóban elköltött összeg közötti különbség olyan jelentősen tér el, hogy az lényegtelen tévedésnek nem minősíthető. A valótlannul híresztelt tényállítás pedig szövegösszefüggésében sértő jellegű, és alkalmas a felperes jóhírnevének megsértésére, amelyet közszereplőként sem köteles eltűrni.

[9] Az I. rendű alperes fellebbezése nem alapos, a II. rendű alperes fellebbezése alapos.

[10] Az I. rendű alperes fellebbezése az elsőfokú ítéletnek a jogsértés megállapítására és 100.000 forint sérelemdíj megfizetésére vonatkozó rendelkezését nem érintette, ezért a másodfokú bíróság a 370. § szerinti korlátokra tekintettel azt vizsgálta, indokolt-e az elsőfokú

bíróság mérlegelési tevékenységét felülmérlegelni, a sérelemdíj összegét leszállítani [Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontja].

[11] Az I. rendű alperest terhelő sérelemdíj mértékét az elsőfokú bíróság egyösszegben a Ptk. 2:52. § (3) bekezdése alapján az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel határozza meg. A Fővárosi Ítéltábla a Ptk. 2:52. § (1) bekezdésében és a 2:52. § (3) bekezdésben írtak alapján az I. rendű alperes vonatkozásában a sérelemdíj alkalmazásával egyetértett, összegének leszállítására sem látott lehetőséget. Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegének alapjául szolgáló körülményeket teljeskörűen feltárta, azokat helyesen, a logika szabályainak megfelelően értékelte. Az alapul szolgáló körülmények feltárását követően a jogsértés súlyát, ismétlődő jellegét, a felróhatóság mértékét, a jogsértésnek a sértettre és a környezetére gyakorolt hatását okszerűen értékelte, a sérelemdíj összezszerűségét a jogszabályi előírásoknak és a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően állapította meg.

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtette indokait is arra vonatkozóan, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokat miként értékelte, a sérelemdíj összegének meghatározása során milyen szempontokat mérlegelt. A felperes személyes előadása során részletes tényelődást tett a sérelmezett közlésekkel összefüggésben őt ért hátrányokra, amelyeket az elsőfokú bíróság valóban fogadott el azok köztudomással egyező tartalma alapján. A bírói gyakorlat pedig egységes abban a kérdésben, hogy a köztudomású tényekre alapított értékelést elfogadja azok további (kimentő) bizonyítása nélkül (BH2020. 235., BDT2018. 3821.). Az elsőfokú bíróság ezért helytállóan tekintette bizonyítottnak, hogy az I. rendű alperes közléseivel okozati összefüggésben a felperest nem vagyoni hátrány érte. Az alperes a sérelemdíj leszállítása körében az elsőfokú eljárás során kifejtett érveit ismételte meg és annak eltúlzott voltára történő hivatkozáson túlmenően olyan indokot, amely az elsőfokú bíróság által meghatározott 800.000 forint mérséklését alátámasztaná, nem jelölt meg.

[13] A sérelmezett közlésekkel részben egyező korábbi megjelenések vonatkozásában azt emeli ki a Fővárosi Ítéltábla, hogy az egyes sajtótermékek más-más célközönséghez jutnak el, olvasótáboruk nem azonos. Önmagában az a körülmény, hogy korábban más sajtótermékekben megjelenő jogsértő közleményekkel okozott sérelmek is kialakították, illetve kialakíthatták a felperes hátrányos megítélését, így azt az adott későbbi közlés már nem alakíthatja ki és azt tovább sem rombolhatja, nem eredményezheti a jogsértő sajtószerv felelősség alóli kimentését. Több sajtóorgánium által közreadott jogsértő közlemények hátrányos következményei ugyanis – még ha átfedés lehetséges is – hatványozottan jelentkeznek, a jogsértésre ráerősítenek, ezért az egyes hírportálok miatti felelősséget sajtótermékenként szükséges értékelni.

Annak sem volt az adott esetben jelentősége, hogy a felperes az I. rendű alperes cikkeivel kapcsolatban az őt ért sérelmek miatt évekkel később nyújtotta be keresetlevelét, mert az elévülési időn belüli igényérvényesítés anyagi jogi minősítése és értékelése azonos. A sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire – különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára – a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni. Ezért a sértett az őt ért hátrányok miatt a sérelemdíjat a

bekövetkezéskori esedékesség szerint követelheti a Ptk. 6:532. §-a alapján. Az elévülési időn belüli, de éveken túli igényérvényesítésnek csupán a bizonyítás lehetőségére van kihatása, a bekövetkezéskori sérelem mértékét, a sérelemdíj összegét az nem érinti.

[14] Az I. rendű alperes fellebbezésében olyan körülményre nem hivatkozott, ami indokoltta tette az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységének felülmérlegelését, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntését a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta az I. rendű alperesre vonatkozóan.

Az elsőfokú bíróság által elrendelt elégtételadási mód vonatkozásában a személyiségi jogi perben nem irányadó az I. rendű alperes által hivatkozott Smtv. 12. § (2) bekezdésében írtak körében kialakult bírói joggyakorlat. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság mérlegelése eredményeképp meghatározott elégtételadás módja biztosítja az elrendelt helyreigazítás olvasók általi megismerését, különösen arra tekintettel, hogy az írás címe is megjelent a főoldalon. Ezen mód szerinti és időtartamú közzététel biztosítja annak lehetőségét, hogy az elégtételadás elérje a jogszabályi célját, egyidejűleg igazodik a sérelmezett írás eredeti, főoldali és az onnan elérhető rovatban történő kettős megjelenési módjához is.

[15] A II. rendű alperes fellebbezése körében elsődlegesen azt rögzíti a Fővárosi Ítéltábla, hogy az elsőfokú ítéletnek fellebbezéssel nem támadott rendelkezése nem volt, ezért a másodfokú bíróság azt a Pp. 270. § (1) bekezdése szerinti korlátok között teljes egészében bírálta felül.

A II. rendű alperesre vonatkozó ítélet anyagi jogi felülbírálata körében – az elsőfokú bíróság által helytállóan felsorolt jogszabályokból és ítélkezési gyakorlatból is következően – elsősorban azt kellett vizsgálni, hogy a perbeli írás közügyekben történő megszólalásnak tekinthető-e {36/1994. (VI. 24.) AB határozat, 7/2014. (III. 7.) AB határozat [31], [45]; 13/2014. (IV. 18.) AB határozat [39]}. Ezt követően kell döntenie arról, hogy a kereset szerinti közlések tényállításnak vagy véleménynyilvánításnak tekinthetők-e. Ezt annak tükrében kell megítélni, hogy a cikk tartalma a felperes politikusi hitelességét érintő közügyben került megfogalmazásra.

[16] Az Alkotmánybíróság a 3145/2018. (V. 7.) AB határozatában foglalta össze következetes gyakorlatát, ami szerint a véleménynyilvánítás szabadsága kiterjed egyrészt az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra, függetlenül attól, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő. Másrészt a szólásszabadságnak részei a tényállást tartalmazó megnyilvánulások is, mert valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, továbbá tényközlések nélkül a véleményformálás ellehetetlenülne {3001/2018. (I. 10.) AB határozat [26]}.

A véleménysszabadság gyakorlásának határai a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, avagy tényállításnak minősül-e. Az Alkotmánybíróság következetes értelmezése szerint az értékítéletekkel szemben a tényállítások mindig olyan konkrétumokat tartalmaznak, amelyek valósága bizonyítás útján igazolható, ellenőrizhető. Így a közügyeket érintő véleménynyilvánítás szabadsága a valónak bizonyult tények tekintetében korlátlanul, míg a hamis tény állításával vagy híreszteléssel szemben már csak akkor véd, ha a híresztelő nem tudott a hamisságról és a foglalkozása által megkívánt körültekintést sem mulasztotta el {13/2014. (IV. 18.) AB határozat [31]}.

Az Alkotmánybíróság a 3111/2022. (III. 23.) AB határozatában megerősítette a 3217/2020. (VI. 19.) AB határozatban felsorakoztatottakat a politikai vitákban kifejtettek értékeléséről és visszautalt a 7/2014. (III. 7.) AB határozat [45], [48] és [49] bekezdéseire is. Hangsúlyozta, hogy amennyiben a politikai vitában tett kijelentések közvetlenül a közéleti szereplők politikai tevékenységére, programjára vagy közéleti hitelességére, alkalmasságára vonatkoznak, akkor – még ha állító módon fogalmazták is meg azokat – vélelmezhető a közlés véleményként való értelmezése.

Az Alkotmánybíróság szerint szintén védelem alá tartozhat a kritika túlzó, meghökkentő megfogalmazása akkor is, ha a túlzás esetleg ténybeli kérdést is érint. Kétség esetén ráadásul a mérlegelés arra is támaszkodhat, hogy egyes részletek tényszerű cáfolatára széles körű lehetőség nyílik. Azt is kiemelte az Alkotmánybíróság, hogy ha a megnyilatkozást a választók az érintett múltjára vagy politikájára, illetve alkalmasságára vonatkozó politikai véleményként értelmezik, akkor nem lehet helye a közlő valótlan tényállítása miatt történő felelősségre vonásának sem {3111/2022. (III. 23.) AB határozat [27], [28], [32] és [46]}.

[17] A másodfokú bíróság mindezek alapján nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak a rendelkezésre álló bizonyítékok tekintetében elvégzett mérlegelésével. Annak eldöntésekor, hogy a sérelmezett közlések tényállításnak vagy véleménynyilvánításnak tekinthetők-e elsődlegesen a perbeli írás tartalmából kell kiindulni. A sérelmezett közléseket az írás egész kontextusára tekintettel kell vizsgálni. A jelen eljárással érintett cikk az átlagolvasó szerint annak kritikáját tartalmazza, hogy a felperes közismert – környezetvédő és szegényeket védő – politikai tevékenységének hitelessége megkérdőjelezhető, amikor környezetszennyező hobbijára több millió forintot költ el. A cikk lényegi közlése nem a felperes által sportrepülésre elköltött összeg konkrét mértéke, hanem maga a tevékenység és több milliós nagyságrendű költsége.

[18] Megállapítható, hogy az egész sérelmezett közlést a felperes politikai tevékenységének, közéleti hitelességének kritikájaként fogható fel. Ebben az értelmezési mezőben az állító módon megfogalmazott összecszerű állítás a közlés egészében olyan vélemény alapjaként szolgáló tényállítás, amelynek van vékony ténybeli alapja. E vonatkozásban kiemelt jelentősége van annak, hogy az összecszerű és valótlan tényállítás nem volt nagyságrendileg téves, a felperes kritizált tevékenysége a köztudomás szerint drága és milliós nagyságrendű kiadást feltételez akkor is, ha annak összege a cikkbeli időszakban a 20 millió forintot nem is érte el. Továbbá annak is kiemelt jelentősége van, hogy semmilyen állítás vagy utalás nem volt a II. rendű alperes írásában arra, hogy a felperes ne engedhetné meg magának ezen – állítólagosan – 20 millió forintos hobbiját, ne rendelkezne annak forrásával, illetve bármilyen kétes vagy elítélendő finanszírozása lenne ezen tevékenységének.

Ezekre és az Alkotmánybíróság fent ismertetett gyakorlatára tekintettel a valótlan összecszerű tényállítás miatt történő felelősségre vonásának az adott esetben nem lehet helye: a politikusra vonatkozó, közügyet érintő megszólalás megítélése a közlés véleményként való értelmezését tette szükségessé a teljes szöveggörnyezetben. Ezért a perbeli esetben a fent kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság álláspontját a másodfokú bíróság nem osztotta.

[19] A II. rendű alperes a felperes környezetszennyező és költséges hobbjára vonatkozó teljes közlést politikai tevékenységének kritikai véleményeként kell értékelni, mert az a politikus hitelességét érintő vélemény, kritika. A megjelent írásban kifejtettek nem lépték át a szabad véleménynyilvánítás alkotmányosan védett kereteit, függetlenül attól, hogy az összevetés logikai alapvetése és maga a megalkotott vélemény helyes-e, a kritika megalapozott-e. Megjegyzi a másodfokú bíróság azt is, hogy a felperes által sérelmezett és valótlan mértékű összeg közlése – figyelemmel a tényleges költség közti különbségre is – önmagában nem sértő tartalmú. Ugyanis a II. rendű alperes írása a magasabb összeghez nem kapcsol olyan valótlan vagy sértő tartalmat, illetve indokolást, amely a jogszerű kritika tárgyát és tartalmát túllépné. A felperes politikusi hitelét a kifejezetten ezen valótlan tartalom nem rombolja figyelemmel arra, hogy a felperes költséges és több millió forint kiadással járó valós szabadidős tevékenységéről számol be az írás a valóságnak megfelelően.

[20] A perbeli keresethalmazat és az I. és II. rendű alperesek együttes perben állása folytán a másodfokú határozat döntése alapján látszólagos ellentmondás áll fenn. E vonatkozásban a Fővárosi Ítéltábla arra utal, hogy a másodfokú bíróság felülbírálati jogköre kötött, annak tartalmát a felek fellebbezési kérelme határolja be. Másodsorban pedig az I. rendű alperessel szemben a jogerőre emelkedett döntés jogerőhatásának tárgyi terjedelme a Ptk. 2:45. § (2) bekezdése szerint volt meghatározott. Ez alapján kellett állást foglalni a sérelemdíj mértékének helytálló voltáról.

[21] A II. rendű alperes az elsőfokú eljárásban, továbbá a felek a másodfokú eljárásban nem kérték költségeik megtérítését, azt nem számították fel [Pp. 81. § (1) bekezdés]. Ezért arról a Fővárosi Ítéltábla azt állapította meg, hogy a fellebbezési eljárásban felmerült költségét mindegyik fél maga viseli.

[22] Az I. rendű alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 364. § utaló szabálya alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a Magyar Állam javára a le nem rótt fellebbezési illetéket.

A II. rendű felperes fellebbezése eredményes volt, ezért a felperes a Pp. 364. § utaló szabálya alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles az első- és másodfokú eljárással összefüggésében felmerült és le nem rótt kereseti és fellebbezési illetéket megfizetni.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti és fellebbezési illeték megfizetéséről a másodfokú bíróság a Pp. 101. § (1) bekezdése, a Pp. 102. § (1) bekezdése és a 30/2017. (XII. 27.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdése, továbbá az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 78. § (4) bekezdése alapján döntött.

[23] Tájékoztatja a felperest és az I. rendű alperest, hogy a kereseti és a fellebbezési illeték az Itv. 78. § (4) bekezdése szerint e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság (Fővárosi Ítéltábla) megnevezését, a bírósági ügyszámot és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát [30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés e) pontja].

Budapest, 2023. június 13.

Dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

Dr. Virág Csaba s.k.
előadó bíró

Dr. Fintha-Nagy Péter László s.k.
bíró